

Underlag för deliberativa samtal och förberedda debatter

Ann S. Pihlgren, Ignite Research Institute

De deliberativa samtalen och de förberedda debatterna förbereds genom att läraren väljer en fråga eller ett ämne som går att diskutera. I flera fall går samma områden att använda för båda typerna av dialog men i de förberedda debatterna måste det dock finnas två tydliga ståndpunkter, något som inte är nödvändigt i det deliberativa samtalet. Dagsaktuella dilemman och samhällsfrågor kan med fördel användas.

Här nedan ges några exempel på allmänna frågeställningar som kan användas. De flesta frågeställningar kan formuleras om så att de kan användas i olika åldrar.

- Ska staten beskatta vissa varor om varorna är hälsovådliga (godis, läsk, cigaretter, sprit osv)?
- Ska alla människor ha rätt att skaffa sig husdjur?
- Är skolans undervisning av ondo eller av godo för den enskilda individens frihet?
- Ska föräldrar begränsa sina barns handlingsfrihet?
- En person är inburad. Hen har allt hen önskar och behöver (hen har ganska enkla behov) och vill inte lämna fängelset. Är personen fri?
- Finns tiden oberoende av oss eller är den en mänsklig uppfinning?
- Är det bättre att vara en olycklig person eller en lycklig gris?
- Existerar vi på internet eller inte?

Instruktion för arbetsgången för de förberedda debatterna återfinns i grundtexten ”Samtal för elevinflytande och lärande”. För de deliberativa samtalen finns ingen särskild utstakad samtalsplanering. Av det skälet kan läraren vid introduktionen av samtalen vara desto tydligare med att poängtera de samtalsregler som gäller i samtalet, och som återges i grundtexten ”Samtal för elevinflytande och lärande”. Presentera och gå igenom samtalsreglerna innan samtalet.

Innan eleverna delas upp i grupper för egna samtal kan samtalen introduceras i klassen genom att läraren håller i det eller de första samtalen som samtalsledare. Här är det viktigt att läraren tänker på att visa förebildlighet genom att ställa öppna frågor, inte värdera svaren utan istället fördjupa genom analyserande följdfrågor.

Ett möjligt sätt att inleda det deliberativa samtalet är att be alla elever tänka igenom frågeställningen och skriva ner sitt/ sina svar under en tyst tanketid. Läraren kan be en elev börja dialogen och därefter be övriga att fundera vidare utifrån svaret genom att ställa

frågor som Håller ni med eller inte? Vad talar för/emot? Hur kan man fördjupa den här åsikten ytterligare? Finns det någon möjlig kompromiss och hur ser den i så fall ut? Är det möjligt att enas om ett gemensamt svar eller inte?